

مبارزه با پولشویی: مبانی

بخش اول: مقدمه‌ای بر مبارزه با پولشویی برای حسابداران حرفه‌ای

پولشویی چیست؟

پولشویی^۱ فرایندی است که پول کثیف را تبدیل به سرمایه‌ای می‌کند که قانونی به نظر می‌رسد و بنابراین، گویی که از منابع قانونی تامین شده باشد، می‌تواند خرج شود. پولشویی به عایدیهایی جرم مشروعیت می‌بخشد و به مافیای مواد مخدر، قاچاقچیهایی انسان و دیگر مجرمان اجازه می‌دهد عملیات خود را گسترش داده و از آن سود ببرند. برآورد شده است که مقیاس سالانه احتمالی پولشویی ممکن است از ۱ تریلیون دلار آمریکا در سراسر جهان فراتر باشد.^۲

ریسک پولشویی چیست؟

پولشویی برای حسابداران حرفه‌ای سه ریسک اصلی به همراه می‌آورد. حسابداران ممکن است:

- برای پولشویی مورد استفاده قرار بگیرند (برای مثال، با نگهداری عایدیهایی مجرمانه در یک حساب بانکی یا ایفاکردن نقش در ترتیباتی که مالکیت ذینفع عایدیهایی مجرمانه را به طور گمراه‌کننده تغییر می‌دهد)،
- برای تسهیل پولشویی به وسیله شخص دیگر مورد استفاده قرار بگیرند (برای مثال، با ایجاد **وسیله شرکتی**^۳ که برای پولشویی مورد استفاده قرار می‌گیرد، یا با معرفی **پولشو**^۴ به یک مشاور حرفه‌ای دیگر)،
- از آسیب قانونی، انتظام‌بخشی یا اعتباری ناشی از پولشویی متضرر شوند؛ زیرا یک صاحبکار (یا یکی یا بیشتر از وابستگان او) درگیر پولشویی است و در افشاگری و گزارش جرم قصور کرده است.

چرا حسابداران حرفه‌ای باید به این موضوع اهمیت

بدهند؟

مبارزه علیه پولشویی تنها یک اقدام برای رعایت قوانین نیست. جرم اقتصادی از جمله پولشویی، بر شهروندان بیشتری، بیش از هر تهدید امنیتی دیگر، اثر می‌گذارد. پولشویی به بخش گسترده‌تری از جامعه آسیب می‌زند، از سرمایه‌گذاریهای نامشروع در داراییهای با ارزش کلان گرفته، تا خشونت مربوط به مواد مخدر در محله‌های محروم، یا آسیبهای ناشی از قاچاق انسان و برده‌داری جدید. مجرمان مسئول، برخی از آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه را به کار گرفته و مواد مخدر غیرقانونی و خشونت را به خیابانهای ما می‌آورند، که به بافت جامعه زیان می‌رساند. به عنوان یک حرفه در جهت منافع عمومی، ما باید نقش خود در حفظ امنیت را ایفا کنیم. حسابداران حرفه‌ای به عنوان نگهبانان دروازه سامانه مالی، در خط مقدم دفاع برای پیشگیری از راه یافتن چنین سرمایه‌های غیرقانونی به اقتصاد هستند.

این رهنمود چیست؟

این مجموعه در نظر دارد به حسابداران حرفه‌ای کمک کند تا درک خود از چگونگی کارکرد پولشویی، ریسکهایی که با آنها روبه‌رو می‌شوند را افزایش دهند و آن‌چه می‌توانند برای کاهش این ریسکها انجام داده و به منافع عمومی کمک سازنده‌ای ارائه کنند. این رهنمود قرار است در دسترس بوده و استفاده از آن آسان باشد. در نتیجه، نمی‌تواند هر موضوع یا الزام محلی را پوشش بدهد. در عوض، به موضوعهای مهم برای حسابداران حرفه‌ای می‌پردازد.

مفاهیم مهم ضد پولشویی برای حسابداران حرفه‌ای

راستی‌آزمایی مشتری یا صاحبکار

هدف از راستی‌آزمایی صاحبکار^۸ (CDD)، شناخت و درک هویت صاحبکار و فعالیت‌های کسب‌وکار و استفاده از این دانش و درک برای ارزیابی ریسک درگیر بودن احتمالی صاحبکار در پولشویی، یا تمایل به استفاده از حسابدار برای کمک به وی در این فعالیت است.

شخص مشهور سیاسی

شخص با وجهه سیاسی^۹ (PEP) شخصی است که از نظر کارهای عمومی چشمگیر مورد اعتماد است؛ مانند یک سیاستمدار یا رهبر یک سازمان متعلق به دولت. ممکن است با توجه به ریسک رشوه‌خواری و فساد، راستی‌آزمایی افزوده برای اشخاص مشهور سیاسی و اعضای خانواده آنها، لازم باشد.

پایش مستمر

افزون بر انجام راستی‌آزمایی صاحبکار برای صاحبکاران جدید، مهم است که این بررسی‌ها برای صاحبکاران کنونی روزآمد شود؛ به‌ویژه وقتی مالکیت صاحبکار یا فعالیت آنها تغییر می‌کند. این کار در بسیاری از حوزه‌های گزارشگری، یک الزام انتظام‌بخشی است.

گزارشگری فعالیت مشکوک

در بعضی از کشورها، تعهد قانونی برای حسابداران حرفه‌ای وجود دارد که موارد مشکوک به پولشویی را به بخش مالی اداره آگاهی گزارش کنند. اینها به‌طور معمول گزارشهای فعالیت مشکوک نامیده می‌شوند.

آیین اصول اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران حرفه‌ای درباره پولشویی چه می‌گوید؟

اصل رفتار حرفه‌ای حسابداران حرفه‌ای را ملزم می‌کند که قوانین و مقررات مربوط را رعایت کنند. مقررات رعایت‌نشدن قوانین و مقررات (NOCLAR) در آیین هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران (IESBA) یک تعهد اخلاقی برای حسابداران حرفه‌ای ایجاد می‌کند مبنی بر این‌که اگر از رعایت‌نشدن قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به رعایت‌نشدن قوانین و مقررات آگاه شدند؛ از جمله در ارتباط با پولشویی باید افشاشگری کنند.

برای اطلاعات بیشتر، برگ اطلاعات هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران در زمینه رعایت‌نشدن قوانین و مقررات و همچنین بخش‌های ۸ و ۹ از جستجو در آیین اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران حرفه‌ای که مجموعه‌ای است که برای ارتقای درک و آگاهی به‌وسیله فدراسیون بین‌المللی حسابداران و هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران حرفه‌ای منتشر شده را مطالعه کنید.

پشتیبانی افزوده

برای رهنمود عمومی ضد پولشویی، رهنمود کارگروه اقدام مالی (FATF) با عنوان «رهنمودی برای رویکرد مبتنی بر ریسک برای حرفه حسابداری»^{۱۰} را مطالعه کنید. برای موضوعهای مربوط به اصول اخلاقی، آیین بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران را مطالعه کنید. برای اطلاعات محلی تفصیلی، از جمله الزامهای انتظام‌بخشی کاربردی‌پذیر، با سازمان حسابداری حرفه‌ای متبوع خود تماس بگیرید.

پولشویی چگونه کار می‌کند؟

پولشویی با گرفتن عایدیهایی فعالیت غیرقانونی و قطع ارتباط آن با جرم مربوط، از طریق جاسازی^۵، لاپوشی^۶ و گنجاندن^۷ درون سامانه مالی قانونی انجام می‌شود.

جاسازی

پولشو سودهای غیرقانونی را در سامانه مالی معرفی می‌کند. این کار ممکن است با شکستن مقادیر کلان وجه نقد به مقادیر کوچکتر و با جلب توجه کمتر انجام شود، که سپس به‌طور مستقیم به یک حساب بانکی سپرده می‌شوند، یا با خرید مجموعه‌ای از ابزار مالی (چک، حواله پول، سایر) جمع‌آوری و در حسابهایی در مکان دیگر سپرده‌گذاری می‌شوند. روشهای ممکن، شامل موارد زیر است:

- تغییر ارز و واحد پول،
- انتقال وجه نقد، و
- سپرده‌های نقدی.

لاپوشی

پولشو درگیر مجموعه‌ای از تبدیلهای جابجایی‌ها در سرمایه‌ها می‌شود، تا آنها را از منابع خود دور کند. سرمایه‌ها ممکن است از طریق خرید و فروشهای ابزار سرمایه‌گذاری، هدایت شوند، یا پولشو شاید تنها سرمایه‌ها را از طریق مجموعه‌ای از حسابها در بانکهای مختلف در سراسر جهان، ارسال کند. این استفاده از حسابهای پراکنده برای پولشویی، به‌ویژه در آن حوزه‌هایی از گزارشگری رایج است که در بازرسیهای ضد پولشویی همکاری نمی‌کنند. در بعضی نمونه‌ها، پولشو ممکن است انتقالها را به‌عنوان پرداخت برای کالاها یا خدمات جا بزند؛ بنابراین به آنها نمود قانونی می‌بخشد. روشهای ممکن از جمله موارد زیر است:

- حواله انتقال پول،
- دستور برداشت وجه نقد، و
- تفکیک و ادغام حسابها.

گنجاندن

سرمایه‌های غیرقانونی دوباره وارد اقتصاد قانونی می‌شوند. سرمایه‌ها ممکن است در املاک، کالاهای لوکس یا کسب‌وکارها سرمایه‌گذاری شوند. روشهای ممکن از جمله موارد زیر است:

- وام/ فروش/ قرارداد ساختگی،
- جابه‌جایی مالکیت دارایی، و
- استفاده از مبادله‌های شخص ثالث.

مبارزه با پولشویی: مبانی

بخش دوم: رویکرد مبتنی بر ریسک

حسابداران حرفه‌ای، به عنوان بخشی از یک حرفه فعال در جهت منافع عمومی، نقش مهمی در مبارزه علیه پولشویی ایفا می‌کنند. برای انجام این کار به طور اثربخش، حسابداران باید ریسکهای پولشویی در سراسر کشورهایی که با آنها کار می‌کنند، خدماتی که ارائه می‌کنند و صاحبکارانی که به آنها خدمت می‌کنند را درک کنند. این بخش، بنیادهای مهم رویکرد مبتنی بر ریسک در مبارزه با پولشویی را برای حسابداران حرفه‌ای می‌کاود.

چگونه رویکرد مبتنی بر ریسک را به کار می‌گیرید؟

اصل عمومی رویکرد مبتنی بر ریسک این است که هر جا ریسکهای بیشتری وجود داشته باشد، باید سنج‌های پیشرفته‌تری برای مدیریت و کاهش این ریسکها به کار گرفته شود. دامنه، درجه، تناوب یا شدت سنج‌ها و کنترل‌های بازدارنده انجام شده باید در طرح‌های با ریسکهای بالاتر، قویتر باشد.

مرحله اول: ریسکهای اصلی پولشویی را شناسایی کنید که از جانب صاحبکاران شما، خدماتی که ارائه می‌کنید، و جغرافیایی که با آن کار می‌کنید، متوجه کسب و کار شماست.

مرحله دوم: هر کدام از ریسکهای شناسایی شده را با در نظر گرفتن احتمال وقوع و پیامدهای این وقوع احتمالی، ارزیابی کنید.

مرحله سوم: فرایندها و کنترل‌های مناسب جاگذاری کنید تا ریسک را تا سطوح پذیرفتنی کاهش دهید. اطمینان پیدا کنید که کارکنان شما برای به کارگیری این فرایندها آموزش دیده‌اند.

مرحله چهارم: برای هر قرارداد صاحبکار، رویه‌های اثربخش راستی‌آزمایی صاحبکار را به کار بگیرید که درخور سطح ریسکی باشند که شناسایی کرده‌اید. برای قراردادهای صاحبکار که بنا بر ارزیابی شما دارای ریسک بالاتر هستند، ممکن است راستی‌آزمایی پیشرفته مورد نیاز باشد.

مقررات ملی در مقابل استانداردهای جهانی

الزامهای رعایت ضوابطی که حسابداران حرفه‌ای باید دنبال کنند، از قوانین و مقررات ملی ناشی می‌شود. بسیاری از کشورها الزامهای خود در زمینه ضدپولشویی را بر مبنای استانداردهای جهانی بنا می‌کنند که به وسیله سازمان بین‌المللی با عنوان **کارگروه اقدام مالی (FATF)** تدوین شده‌اند.

این مجموعه، از استانداردهای کارگروه اقدام مالی به عنوان نقطه شروع استفاده می‌کند. سازمان حرفه‌ای حسابداری که شما عضو آن هستید، دارای بهترین جایگاه برای ارائه جزئیات درباره الزامهای محلی است.

حتی جایی که استانداردهای کارگروه اقدام مالی وارد قوانین محلی نشده‌اند، باز هم رویه‌های برتر را به حسابداران حرفه‌ای نشان می‌دهند.

رویکرد مبتنی بر ریسک چیست؟

حسابداران حرفه‌ای برای کاهش ریسکهای پولشویی باید رویکرد مبتنی بر ریسک را دنبال کنند. این یعنی حسابداران باید ریسکهای پولشویی که با آنها روبرو هستند را شناسایی، ارزیابی و درک کرده و آنها را به طور موثر کاهش دهند. این به مفهوم درک صاحبکار، خدمات و حوزه‌های گزارشگری مربوط است.

صاحب دارای منافع در سازمان صاحبکار کیست؟

عبارت صاحب دارای منافع، همراه با عبارتهای مشابه مانند افراد کنترلکننده، در حوزههای گزارشگری مختلف تعاریف متفاوتی دارند. صاحب دارای منافع، فردی است که در نهایت دارای منافع مالکیتی کنترلکننده در واحد تجاری، یا بهروشهای دیگر است. برای اطلاعات بیشتر، مقاله زیر را مطالعه کنید:

Approaches to Beneficial Ownership Transparency. The Global Framework and Views from the Accountancy Profession.

ریسک خدمت

ریسک خدمت عبارت است از ریسک این که محصولات یا خدمات خاص، بهاحتمال بیشتر برای پولشویی مورد استفاده قرار بگیرند. حسابداران حرفهای وقتی محصول یا خدمتی را ارائه می کنند که آسیب پذیری آن از پولشویی در سطح بالاتری قرار دارد، یا وقتی ریسک جدی وجود دارد که حسابدار حرفهای خود مرتکب جرم پولشویی شود، باید انجام بازرسیهای افزوده را در نظر بگیرند. حسابدار حرفهای قبل از این که شروع به ارائه خدمتی کند که به میزان در خورتوجهی با دامنه کنونی محصولات و خدمات وی متفاوت است، باید ریسکهای پولشویی مربوط را ارزیابی کرده و به هر کدام از ریسکهای جدید یا افزوده به طور مناسب پاسخ دهد. **شما باید پیرو سید:** آیا هیچکدام از محصولات و خدمات ما ویژگیهایی دارند که مشهور به استفاده به وسیله پولشویان هستند؟ آیا ماهیت و نوع قراردادهایی که کسب و کار ما درباره آن مشاوره ارائه می کند، به طور ذاتی ریسک پولشویی بالاتری دارند؟

تمرکز بر ریسک خدمت

بخشهای بعدی این مجموعه نگاه نزدیکتری به هر کدام از خدمات زیر خواهند داشت.

تاسیس شرکت / انتقال داراییها / مشاوره مالیاتی / ورشکستگی

درک ریسکها

حسابداران حرفهای باید حین ایجاد روابط تجاری جدید یا ارائه خدمات به صاحبکاران به هر صورت دیگر، سه حوزه اصلی ریسک را درک کنند:

- جغرافیایی،
- صاحبکار، و
- خدمت.

ریسک جغرافیایی

ریسک جغرافیایی، سطح افزایش یافته ریسکی است که یک حوزه گزارشگری در ارتباط با پولشویی دارد. عواملی که باید در نظر گرفته شوند، ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- سطح فساد مشاهده شده،
- فعالیت مجرمانه، و
- اثربخشی نظام ضد پولشویی در کشور.

حسابداران حرفهای باید هنگام ارزیابی سطوح ریسک پولشویی در یک کشور مشخص، از اطلاعاتی که به طور عمومی در دسترس هستند، استفاده کنند؛ برای مثال، اطلاعات منتشر شده به وسیله سازمانهای اجتماعی مدنی یا بازنگریهای ارزیابی مشترک کارگروه اقدام مالی.

شما باید پیرو سید: آیا صاحبکاران ما در کشورهای فعالیتی می کنند که به عنوان کشورهای مورد استفاده پولشوها شناخته می شوند؟

ریسک صاحبکار

ریسک صاحبکار، ریسک کلی پولشویی است که به وسیله یک صاحبکار ایجاد شده است.

نیمرخ ریسک صاحبکار ممکن است بر گستره بازرسیهای مورد نیاز درباره اشخاص وابسته، مانند صاحبان دارای منافع در سازمان صاحبکار، اثر بگذارد. پنهان کاری بی دلیل صاحبکار و ساختارهای مالکیت با پیچیدگی غیر ضروری، می تواند نشان دهنده ریسک افزایش یافته باشد؛ زیرا ساختارهای شرکتی که مالکیت و کنترل را پنهان می کنند، به طور مشخص برای افراد درگیر در پولشویی جذاب هستند.

صاحبکاری که کسب و کارش در بخش اقتصادی با ریسک بالای پولشویی است، ممکن است به راستی آزمایی پیشرفته تری نیاز داشته باشد.

اگر یک صاحبکار یا صاحب دارای منافع در سازمان صاحبکار به عنوان «شخص مشهور سیاسی» شناخته می شود، سطح پیشرفته تری از راستی آزمایی ممکن است مورد نیاز باشد.

شما باید پیرو سید: آیا صاحبکار یا صاحبان دارای منافع در سازمان صاحبکار دارای نشانههایی هستند که به عنوان مواردی شناخته می شوند که به طور متناوب به وسیله پولشویان استفاده می شود؟

International
Federation
of Accountants™

مبارزه با پولشویی: مبانی

بخش سوم: تشکیل شرکت

تشکیل شرکت (و صندوق امانی) یکی از خدماتی است که به وسیله حسابداران حرفه‌ای انجام می‌شود و بیشترین زمینه را برای ریسک پولشویی دارد. این بخش به این موضوع می‌پردازد که چگونه حسابداران حرفه‌ای می‌توانند در فرایند تشکیل شرکت، رویکرد مبتنی بر ریسک به کار بگیرند، نشانه‌های هشدار مهم را شناسایی کنند، و بدانند که چه موقع انصراف بدهند و/یا گزارش فعالیت مشکوک بکنند.

«رویکرد مبتنی بر ریسک» در تشکیل شرکت چه شکلی است؟

بازرسیهای منبع وجوه/ثروت

اگر صاحبکار از شما بخواهد شرکتی تشکیل دهید تا در یک مبادله شرکت کند، باید اطمینان پیدا کنید که می‌دانید وجوه این کار از کجا آمده است. برای مثال:

- ثروت عمومی خانوادگی یا ارث،
- فروش دارایی،
- سرمایه‌گذاریهای بلندمدت، و
- مالکیت کسبوکار.

بازرسی شخص درگیر در سیاست

به عنوان بخشی از ارزیابی ریسکهای تشکیل شرکت برای صاحبکار، شما باید مشخص کنید که آیا آنها یا یکی از اعضای خانواده آنها، شخص درگیر در سیاست هستند یا خیر. اگر هستند، ریسک انتقال عایدیهایی رشوه‌خواری یا فساد به شرکت را باید در نظر گرفت. شاید لازم باشد راستی‌آزمایی در سطحی پیشرفته از صاحبکار انجام شود، اگر متوجه شوید که صاحبکار شما، یا آنها که با وی تجارت می‌کنند، درگیر در سیاست هستند.

راستی‌آزمایی مشتری

اهمیت دارد که راستی‌آزمایی مشتری (CDD) برای افرادی انجام شود که در نهایت مالک شرکت یا صندوق امانی تشکیل شده می‌شوند، یا آن را کنترل کرده یا از آن سود می‌برند. این موضوع شما را در ارزیابی ریسک درگیر بودن صاحبکار در فعالیت غیرقانونی، یا احتمال کمک شما به تسهیل چنین اقدامی، توانمند می‌سازد. اگر شما درباره شناسایی چنین افرادی نگران هستید، با گردآوری گستره‌ای از شواهد، تحقیق سختگیرانه‌تری درباره هویت آنها انجام دهید.

منطق تجاری را درک کنید

شما همیشه باید جستجو کنید تا دریابید که صاحبکار با چه دلایل تجاری، از شما برای تشکیل یا ثبت شرکت درخواست کمک کرده است. تردید حرفه‌ای به طور مشخص برای مطمئن کردن شما از این که به صورت ناآگاهانه امکان فعالیت غیرقانونی را فراهم نکرده‌اید، اهمیت دارد.

مجرمان چگونه از خدمات تشکیل شرکت استفاده می‌کنند؟

خدمات تشکیل شرکت می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- تأسیس شرکتها یا دیگر واحدهای قانونی،
- کفالت مدیر، شریک، یا سهامدار نامزد مدیریت، یا همکاری با دیگری در کفالت؛ یا
- فراهم کردن دفتر ثبت شده یا نشانی تجاری.

مجرمان به گمنامی و زودگذری علاقه دارند و از اسباب شرکتی استفاده می‌کنند تا وجوه غیرقانونی را پنهان کنند. استفاده از شرکتها، به ویژه به شکل برون‌مرزی، برای اقدام به عنوان مدیران شرکت، می‌تواند مجرم را از ساختار شرکت دور و شناسایی منبع وجوه را برای مجریان قانون سخت‌تر کند.

مجرمان ممکن است با استفاده از کارگزار تشکیل شرکت برای تشکیل شرکتها متعدد با نشانیهای ثبت شده مختلف، پیوستگی بین ساختارهای شرکت را پنهان کنند.

مجرمانی که در صدد پوشاندن چهره و کسب اعتبار هستند، ممکن است شرکتها یا پوششی که تاریخچه مدون دارند خریداری کنند.

مطالعه موردی درباره تشکیل شرکت*

به شرکت **اوتللو** (Othello & Co) مراجعه شد که یک شرکت بریتانیایی ایجاد کند. شخصی که با شرکت اوتللو تماس گرفت، گفت که وی نماینده دفتر خانوادگی **سهامداران موکول به آینده**^۲ است. گفته شده بود که این سهامداران، اشخاصی با ثروت خالص بسیار بالا و ساکن آمریکای لاتین هستند. قرار بود همان طور که آن اشخاص می‌خواستند، این شرکت غذای فاسدشدنی در بازار بریتانیا توزیع کند.

سهام شرکت قرار بود به وسیله یک صندوق امانی نگهداری شود. به نظر می‌رسید این صندوق در چارچوب قوانین زلاندنو تاسیس شده است؛ اما هیئت امانی شرکت، یک شرکت امانی ثبت شده در برمودا بود. شرکت اوتللو اطلاعات کمی درباره شرکت امانی پیدا کرد. قرار بود وجوه برای تامین سرمایه شرکت و پرداخت حق الزحمه‌ها و هزینه‌ها به وسیله یک موسسه حقوقی در میامی انجام شود. اسناد هویت ذینفعان و پرداخت کنندگان صندوق امانی که گویا اشخاصی با ثروت خالص بالا بودند، تهیه شده بود. با وجود این، تاریخچه آنها ناقص به نظر می‌رسید و هیچ اطلاعات عمومی درباره کسب و کار یا فعالیتهای اجتماعی آنها در هیچ جا وجود نداشت. اوتللو نتوانست هیچگونه شواهدی از منبع ثروت آنها پیدا کند. اوتللو درباره نام کسب و کاری (که قرار بود برای شرکت بریتانیایی مواد غذایی تامین کند) در آمریکای لاتین پرس و جو کرد؛ اما اگر چه یک مرکز اطلاع رسانی اینترنتی وجود داشت، به نظر نمی‌رسید هیچ جزئیاتی درباره چگونگی خرید کالاها یا حتی جزئیات ارتباط با نماینده فروش موجود باشد.

*توجه: اسامی تغییر داده شده است تا رازداری حفظ شود.

شرکت اوتللو این فرصت را رد کرد.

نشانه‌های مهم هشدار

حسابداران حرفه‌ای باید از نشانه‌های مهم هشدار برای ریسک پولشویی در فرایند تشکیل شرکت آگاه باشند. اگر چه حکم نیست، اما حسابداران حرفه‌ای باید به قضاوت حرفه‌ای خود اتکا کرده و انصراف دهند و/یا گزارش فعالیت مشکوک پر کنند. نشانه‌های هشدار شامل موارد زیر است:

- دریافت درخواست مبنی بر تشکیل ساختار شرکتی بدون هیچگونه هدف تجاری برای ساختار،
- تشکیل شرکتهایی با ساختارهای مالکیتی پیچیده، در چندین حوزه گزارشگری و بدون منطق تجاری،
- صاحبکاران موکول به آینده که نسبت به ارائه اطلاعات راستی آزمایی صاحبکار، که در فرایند پذیرش صاحبکار ضروری است، تمایل ندارند،
- صاحبکاران موکول به آینده که درباره منبع ثروت خود طفره می‌روند،
- صاحبکاران موکول به آینده که به نظر می‌رسد اشتیاق به تاسیس ساختار غیر ضروری، به ویژه در چندین حوزه گزارشگری دارند، و
- صاحبکاران موکول به آینده که تمایل دارند یک شرکت پوششی با سابقه بانکی یا اعتباری بخرند.

از کجا کمک بگیریم؟

برای رهنمود عمومی ضد پولشویی، رهنمود کارگروه اقدام مالی^۳ با عنوان «رهنمودی برای رویکرد مبتنی بر ریسک به حرفه حسابداری» را مطالعه کنید. برای اطلاعات محلی تفصیلی، از جمله الزامهای انتظام بخشی کاربردی، با سازمان حسابداری حرفه‌ای متبوع خود تماس بگیرید.

چه زمانی انصراف بدهیم؟

- اگر درباره اعتبار اسناد ارائه شده طی فرایند راستی آزمایی صاحبکار تردید دارید،
- اگر صاحبکار در نظر دارد در جزئیات اطلاعات مدیر یا مالک دارای نفع، در سوابق رسمی دست ببرد،
- اگر بررسیها درباره منبع ثروت، این شک را به وجود آورده باشد که وجوه ممکن است دارای منشا مجرمانه باشد، و
- اگر بازرسی سوابق صاحبکار، امکان شناسایی اطلاعات شخصی صاحبکار، با توجه به نوع و اندازه‌ای که از وی انتظار دارید، نباشد (مطالعه موردی را ببینید) و هیچ توضیح قانع کننده‌ای ارائه نشده باشد.

پر کردن گزارش فعالیت مشکوک (SAR)

اگر مشکوک شدید که صاحبکار یا صاحبکار احتمالی، مرتکب جرمی شده که برای او عایدی داشته است، در آن صورت ممکن است تعهد داشته باشید که این موارد مشکوک را به اداره آگاهی اقتصادی محل خود گزارش کنید.

- گزارش فعالیت مشکوک، مراجع قانونی را درباره شک شما به فعالیت پولشویی مطلع می‌سازد،
- در بعضی از کشورها، برای حسابداران حرفه‌ای تعهد قانونی مبنی بر پر کردن گزارش فعالیت مشکوک وجود دارد،
- گزارش فعالیت مشکوک به تصویر اطلاعاتی مراجع قانونی می‌افزاید و می‌تواند قطعه گم شده معما در حل کردن جرایم باشد، و
- در بعضی از کشورها (مانند بریتانیا)، گزارشهای فعالیت مشکوک می‌تواند به مراجع هشدار دهد تا متوجه افراد آسیب پذیری شود که قربانی جرم نهفته، مانند قاچاق انسان، هستند.

مبارزه با پولشویی: مبانی

بخش چهارم: انتقال دارایی

یکی از راه‌های اصلی که مجرمان عایدیهایی جرم را لاپوشی یا آن را در اقتصاد قانونی ترکیب می‌کنند، از طریق انتقال دارایی است؛ به‌ویژه املاک و دیگر داراییهای با ارزش بالا. رابطه با صاحبکار ممکن است محدود به انتقال دارایی و کوتاه‌مدت باشد. این موضوع اهمیت به‌کارگیری موثر یک رویکرد مبتنی بر ریسک توسط حسابداران حرفه‌ای را افزایش می‌دهد، تا ناآگاهانه در فعالیت غیرقانونی مشارکت نکنند.

مجرمان چگونه از انتقال داراییها استفاده

می‌کنند؟

مجرمان اغلب با خرید، فروش یا انتقال داراییهای دارای ارزش بالا، ارزش را بین افراد یا حوزه‌های گزارشگری منتقل می‌کنند. بعضی اوقات مجرمان در نظر دارند با انجام مبادله‌های به‌هم‌مرتبط که در آن به‌صورت پی‌درپی یک دارایی خریداری‌شده و دیگری فروخته می‌شود (مانند فروش یک آپارتمان و خرید یک قایق)، عایدیهایی غیرقانونی خود را لاپوشی کنند. این کار برای گم‌کردن رد سرمایه و پنهان کردن حقیقت از افرادی که فقط می‌توانند یکی از مبادله‌ها را ببینند، استفاده می‌شود. بدون توجه به چگونگی سازماندهی مجموعه مبادله‌ها یا این‌که کدام داراییها درگیر هستند، هدف نهایی این است که پیوند با فعالیت مجرمانه مربوط، قابل‌ردگیری نباشد.

حسابداران حرفه‌ای ممکن است به‌طور غیرعمدی به مجرم کمک کند که به‌وسیله سازماندهی انتقال دارایی یا ارائه مشاوره مالیاتی درباره مبادله‌ها، عایدیهایی جرم را منتقل کند.

رویکرد مبتنی بر ریسک چگونه است؟

هنگام مشورت‌دهی به صاحبکار درباره فروش یا خرید دارایی، حسابداران حرفه‌ای باید موارد زیر را در نظر بگیرند:

- آیا می‌دانید مالک بهره‌بردار دارایی کیست؟ آیا با شخصی که دارایی به نام اوست، فرق دارد؟
- آیا می‌دانید پس از مبادله، مالک بهره‌بردار دارایی چه کسی خواهد بود؟ آیا متفاوت با کسی است که دارایی به نام او خواهد شد؟
- منبع ثروت خریدار و منبع سرمایه‌های خرید از کجاست؟ آیا با آنچه شما از خریدار می‌دانید، همخوانی دارد؟
- آیا منطق پشت انتقال دارایی با عقل جور در می‌آید؟ وقتی مبادله تجاری است، آیا منطق تجاری دارد؟ وقتی مبادله برای خیریه است، آیا با اهداف خیرخواهانه جور در می‌آید؟
- آیا این مبادله بخشی از یک مجموعه از مبادله‌های مرتبط است که به‌وسیله اشخاص حرفه‌ای دیگر حل‌وفصل می‌شوند؟
- آیا مبادله شامل انتقال دارایی به یا از یک حوزه گزارشگری است که به‌عنوان حوزه‌ای با ریسک بالای پولشویی در نظر گرفته می‌شود؟ کارگروه اقدام مالی فهرستی از این کشورها منتشر کرده است.

اگر پاسخ پرسشهای بالا نشان بدهد که ریسک بالای پولشویی وجود دارد، دامنه راستی‌آزمایی که باید انجام بدهید، گسترده‌تر خواهد بود. مانند همیشه، حسابداران باید گامهای منطقی برای مستندسازی ارزیابیهای خود از ریسک بردارند.

نشانه‌های مهم هشدار

- صاحبکار تلاش می‌کند پیچیدگی غیرضروری به ساختار معامله وارد کند.
- گمنامی مطلوب طرفه‌ای دارای مالکیت بهره‌بردار در دارایی؛ به‌ویژه اگر از قراردادهای وکالتی استفاده می‌شود.
- خریدار یا فروشنده‌ای که شخص درگیر در سیاست است یا با یک شخص درگیر در سیاست ارتباط دارد.
- مبادله‌هایی که شامل داراییهای مجازی (مانند بیت‌کوین یا دیگر محصولات مشابه) یا شامل دیگر ابزار غیرمعمول پرداخت است (مانند فلزات و سنگهای قیمتی).
- مبادله‌هایی که برای حسابدار روشن است که مابه‌ازای ناکافی (مالی یا دیگر) وجود دارد.
- مناطق دارای پنهان‌کاری، و
- جزئیاتی که تنها با هم جور در نمی‌آیند.

چه زمانی انصراف بدهیم؟

- اگر قانع نشده‌اید که صاحبکار درباره مالک بهره‌بردار کنونی و پیشنهادی دارایی با شما صادق است.
- اگر بازرسهای شما در زمینه منبع ثروت و منبع سرمایه‌ها نشان می‌دهد پولی که برای خرید دارایی مورد استفاده قرار گرفته، از منابع مجرمانه بوده یا در غیراین صورت، امکان توضیح وجود ندارد.
- اگر فروشنده، خریدار یا کشوری که دارایی در آن قرار دارد، مشمول تحریمهای مالی دولتی در حوزه گزارشگری شما باشند، و
- اگر مبادله با عقل جور در نمی‌آید.

برکردن گزارش فعالیت مشکوک

اگر مشکوک شدید که ممکن است فعالیت مجرمانه‌ای انجام شده یا عایدیهایی حاصل از جرم در انتقال دارایی درگیر شده است، شاید بخواهید این موارد مشکوک را به واحد اطلاعات مالی محلی خود گزارش کنید. در بعضی از حوزه‌های گزارشگری، این کار یک تعهد قانونی برعهده حسابداران حرفه‌ای است.

افشاگری؟

اگر شما درباره فعالیت مشکوک به پولشویی یک گزارش فعالیت مشکوک پر کردید، باید مراقب باشد به شخصی که درباره‌اش گزارش رد کرده‌اید، در این باره اطلاع ندهید. استانداردهای کارگروه اقدام مالی دولتها را ملزم می‌کند «افشاگری» را به‌وسیله قانون ممنوع کنند. در نتیجه، در بسیاری از کشورها، این یک اقدام مجرمانه است که موضوع گزارش فعالیت مجرمانه را افشا کنید؛ زیرا این کار ممکن است موجب لطمه وارد شدن به روند بازرسی شود. اگرچه این مقررات در همه حوزه‌های گزارشگری به‌تصویب نرسیده، همچنان رویه برتر برای حسابداران حرفه‌ای این است که پرکردن گزارش فعالیت مشکوک را افشا نکنند.

اهمیت دارد که به‌یاد داشته باشیم که ریسک افشای ناخواسته برای صاحبکار، هنگام انجام راستی‌آزمایی صاحبکار نیز وجود دارد. اگر به این مورد شک کردید، با سازمان حسابداری حرفه‌ای خود یا واحد اطلاعات مالی محلی تماس بگیرید.

مطالعه موردی در زمینه انتقال دارایی

یک مسئول دولتی ارشد در یکی از کشورهای آسیای مرکزی، با نام شهرت آلپرن^{۱۳} (Shohrat Alperen)، یک قرارداد زیرساخت ۲ میلیارد دلاری با بودجه دولتی به یک شرکت پیمانکار در حوزه گزارشگری خود اعطا کرده است. در یک رویداد به‌ظاهر غیرمرتبط، یک واحد فرعی بریتانیایی شرکت پیمانکار در خارج از کشور، یک وکیل و حسابدار استخدام می‌کند تا به آنها در زمینه خرید یک آپارتمان ۵ میلیون پوندی در مرکز لندن مشاوره بدهد. آنها به مشاور حرفه‌ای خود می‌گویند این آپارتمان متعلق به یکی از مدیران ارشد جدید شرکت به نام آنا اریکسون (Anna Ericsson) است تا زمانی که در لندن کار می‌کند، در این آپارتمان اقامت گیرند.

حسابدار به‌عنوان بخشی از راستی‌آزمایی صاحبکار برای واحد فرعی بریتانیایی شرکت، متوجه می‌شود که شرکت مادر مستقر در کشور آسیای مرکزی است. داستانهای خبری زیادی درباره برنده شدن یک قرارداد دولتی با ارزش بالا توسط این شرکت وجود دارد، که بیشتر به پارتی‌بازی انتقاد شده است.

حسابداران تحقیقهای خود را در زمینه سابقه آنا اریکسون انجام می‌دهند و متوجه می‌شوند که اطلاعات با هم جور در نمی‌آید. حسابداران در حالیکه نسبت به جوامع چندفرهنگی حساس هستند، به‌طور مکرر به نشانه‌هایی می‌رسند که نشان می‌دهد آنها اهل همان کشور است (برخلاف نام خانوادگی او که به‌نظر می‌آمد اهل کشورهای اسکاندیناوی باشد). آنها در پژوهش منبع‌باز خود به این نتیجه رسیدند که تصویری از شخصی با همین نام در یک رویداد اجتماعی همراه با شهرت آلپرن گرفته شده است. هیچ‌جا عنوان نشده که آنا در کسب‌وکار زیرساختی سابقه‌ای دارد و فقط به‌عنوان یک آرایشگر شخصی که ثروتمند شده است شناخته می‌شود. با توجه به بسیاری از جزئیات مشکوک و نبودن اطلاعات شفاف از طرف صاحبکار احتمالی، حسابدار به‌طور مودبانه این پرونده را رد و یک گزارش فعالیت مشکوک برای واحد اطلاعات مالی پر می‌کند. مشخص می‌شود آنا خواهرزاده مسئول دولتی است و آن دارایی، رشوه‌ای در عوض برنده شدن قرارداد بوده است.

مبارزه با پولشویی: مبانی

بخش پنجم: مشاوره مالیاتی

مشاوره مالیاتی، یکی از رایج‌ترین خدماتی است که حسابداران ارائه می‌کنند، پس آنها باید از راه‌های چندگانه‌ای که از آن طریق خدمات مالیاتی می‌تواند نسبت به پولشویی آسیب‌پذیر باشد، آگاه و نسبت به آن هوشیار باشند. ساختار بندی مالیاتی می‌تواند برای پنهان کردن عایدیه‌های مجرمانه، یا برای فرار از مالیات بر درآمد قانونی، مورد استفاده قرار بگیرد. حسابدارانی که خدمات رعایت ضوابط مالیاتی ارائه می‌کنند، ممکن است از صاحبکارانی آگاه شوند که در نظر دارند سودها یا دارایی‌های حقیقی خود را تحریف کنند.

مجرمان چگونه از مشاوره مالیاتی استفاده

می‌کنند؟

ساختارهایی که برای اهداف قانونی کاهش مالیات تعبیه شده‌اند، می‌تواند برای انتقال دارایی‌ها یا وجه نقد نیز مورد استفاده قرار بگیرد، که ممکن است شامل عایدیه‌های جرم هم باشد. مجرمان ممکن است خود را به جای افرادی جا بزنند که به دنبال مشاوره مالیاتی هستند، تا دارایی‌های خود را از دسترس خارج و از مسئولیت‌های بعدی پیشگیری کنند.

حداقل سازی قانونی مالیات می‌تواند همچنین به سمت فرار مالیاتی غیرقانونی منحرف شود. عایدیه‌های فرار مالیاتی، عایدی مجرمانه است؛ بنابراین، درگیر شدن حسابدار حرفه‌ای با این سرمایه‌ها می‌تواند به عنوان جرم پولشویی تلقی شود. خود سامانه مالیاتی می‌تواند برای قانونی کردن عایدیه‌های جرم از طریق پرداخت مالیات بر سودهای مجرمانه، مورد استفاده قرار بگیرد؛ گویا که آنها درآمدهای واقعی کسب و کار باشند.

رویکرد مبتنی بر ریسک چگونه است؟

در هر نوع ارائه خدمات مشاوره مالیاتی، حسابدار حرفه‌ای باید در نظر بگیرد که:

- منطق تجاری، خانوادگی یا شخصی پشت برنامه ریزی مالیاتی چیست؟
- چه کسی منتفع خواهد شد؟
- آیا صاحبکار سابقه‌ای از رعایت نکردن ضوابط در مورد امور مالیاتی خود دارد یا به وسیله مراجع مالیاتی تحت تعقیب قرار گرفته است؟
- آیا موفقیت احتمالی برنامه ریزی بستگی به تفسیر غیرواقعی از قوانین مالیاتی دارد؛ به گونه‌ای که ریسک آن باشد که به عنوان فرار مالیاتی به نظر برسد؟
- آیا خدمات مالیاتی شامل حوزه‌های گزارشگری است که به عنوان حوزه‌های پرریسک برای پولشویی در نظر گرفته می‌شوند؟ کارگروه اقدام مالی فهرستی از چنین کشورهایی را منتشر کرده است.
- آیا خدمات مالیاتی شامل ایجاد ساختارهای پیچیده است، که ممکن است شناسایی مالکین بهره‌بردار نهایی را دشوار سازد؟

برنامه‌های رعایت داوطلبانه ضوابط مالیاتی (که گاهی بخشودگی مالیاتی نامیده می‌شوند)، نگرانی‌های منحصر به فردی درباره پولشویی ایجاد می‌کند. حسابدارانی که به ارائه خدمات مربوط به این موضوع اشتغال دارند، باید سند کارگروه اقدام مالی با عنوان «سند رویه‌های برتر مدیریت پیامدهای سیاست ضدپولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم مرتبط با برنامه‌های رعایت داوطلبانه ضوابط مالیاتی» را در نظر بگیرند.

مطالعه موردی درباره فرار مالیاتی

یک حسابدار مشغول کار در زمینه رعایت ضوابط مالیاتی برای یک صاحبکار قدیمی می‌باشد که شخص ثروتمندی است. حسابدار از صاحبکار درباره جزئیات بیشتر در زمینه درامدی که طی سال در نتیجه یک سرمایه‌گذاری جدید ایجاد شده، می‌پرسد. صاحبکار حسابدار را به مشاور سرمایه‌گذاری خود مرتبط می‌کند.

وقتی حسابدار با مشاور تماس می‌گیرد، وی می‌گوید: "من مدارکی که می‌توانستم برای شما ارسال کنم را از بین برده‌ام، آیا می‌خواهید جزئیات حسابهای بانک سوئیس را هم ببینید؟" این اولین باری است که حسابدار درباره این حسابها می‌شنود، و درآمد حاصل از این حسابها هرگز در اظهارنامه‌های مالیاتی که حسابدار برای صاحبکار آماده کرده، درج نشده است. حسابدار از مشاور می‌پرسد آیا این حسابها جدید هستند؟ وی پاسخ می‌دهد: "اوه خیر، او سالهاست این حسابها را دارد، آنها را پس از درگذشت پدرش در حدود ۱۰ سال پیش باز کرده و عایدی‌های املاک ایتالیا را دریافت کرده است."

حسابدار وجود حسابهای سوئیس را با صاحبکار در میان می‌گذارد که می‌گوید فکر نمی‌کرده نیازی به وارد کردن هیچکدام از درآمدهای حاصل از آن حسابها می‌بوده؛ و در هر صورت، آنها فکر کرده بودند که آن کار بهترین فکر برای دور نگه داشتن پول از چشم مراجع مالیاتی بوده تا آنها درخواست مالیات بر ارث نداشته باشند.

حسابدار برای صاحبکار توضیح می‌دهد که آنها باید موضع خود را اصلاح کنند- هم برای درامدی که مشخص نشده و هم مالیات بر ارث. صاحبکار می‌گوید به این کار رسیدگی خواهد کرد اما چندین ماه بعد با وجود درخواست، هیچ اقدامی صورت نگرفته و پیش‌نویس اظهارنامه مالیاتی که حسابدار پر کرده است، فاقد درآمد سوئیس است. حسابدار تصمیم می‌گیرد که آنها نمی‌توانند بیشتر از این به صاحبکار خدمات ارائه کنند؛ زیرا پس از این، حسابدار آگاهانه به صاحبکار در فرار مالیاتی کمک خواهد کرد. حسابدار یک گزارش فعالیت مشکوک برای واحد اطلاعات مالی محلی پر می‌کند.

چه زمانی انصراف بدهیم

- اگر واضح باشد که صاحبکار قصد دارد از مالیات فرار کند، یا مراجع مالیاتی را گمراه کند، یا اطلاعات تحریف‌شده به آنها ارائه کند. حسابداران حرفه‌ای باید همه قوانین و مقررات مربوط را رعایت کرده و با اطلاعات گمراه‌کننده ارتباطی نداشته باشند.
- اگر نگران هستید که صاحبکار در حال استفاده از پوشش کاهش مالیات برای سرپوش گذاشتن بر هدف حقیقی خود در رد کردن عایدیهایی مجرمانه از طریق یک شرکت یا ساختارهای دیگر است.

برکردن گزارش فعالیت مشکوک

اگر مشکوک شدید که صاحبکار فرار مالیاتی کرده، یا شاید عایدی‌های مجرمانه را نگهداری می‌کند، پس شاید بخواهید شک خود را به واحد اطلاعات مالی محلی گزارش کنید. در بعضی از حوزه‌های گزارشگری، این کار یک تعهد قانونی برعهده حسابداران حرفه‌ای است.

مطالعه موردی در زمینه ساختاربندی مالیات

یک صاحبکار جدید به‌وسیله وکیلی که چندبار با حسابدار ملاقات داشته، به وی معرفی می‌شود. وکیل می‌گوید آقای خاویر یک تاجر موفق از آمریکای جنوبی است که درباره ساختاربندی داراییهایش، پیش از این که مقیم مالیاتی حوزه گزارشگری حسابدار شود، مشاوره می‌خواهد.

حسابدار یک نشست آشنایی با خاویر دارد و درباره سابقه و موفقیت مالی وی می‌پرسد. خاویر بسیار سر بسته صحبت کرده و می‌گوید بیشتر پول وی حاصل از مبادله‌های موفق است که برادرش معرفی کرده و شامل واسطه‌گری کالا است. خاویر می‌گوید بسیار مهم است که ساختار تهیه‌شده خصوصی باشد و هیچکس نتواند ردگیری کند که وی مالک داراییهاست؛ به‌ویژه در کشوری که وطن کنونی اوست و جایی است که یک وابسته سابق برادر وی در کسب‌وکار، تلاش می‌کند با ادعای درگیر بودن وی در اتهامی بی‌اساس در زمینه نیروی کار اجباری در معادن، برای او دردسر درست کند. خاویر همچنین می‌گوید که کار بسیار فوری است و او درخواست ویزای در جریان دارد.

با در نظر گرفتن نبودن جزئیاتی که خاویر در نظر داشت درباره منبع ثروت ارائه کند، پافشاری وی بر پنهان‌کاری و فشار وی برای عجله در ارائه خدمت، حسابدار به این نتیجه رسید که در خدمت به این صاحبکار، سطحی غیر پذیرفتنی از ریسک پولشویی وجود دارد. حسابدار یک گزارش فعالیت مشکوک برای واحد اطلاعات مالی محلی پر کرد.

نشانه‌های مهم هشدار

- پیشنهاد از طرف صاحبکار یا دیگر مشاوران وی مبنی بر این که بعضی از حقایق مربوط از مراجع مالیاتی پنهان شوند، یا پیشنهاد مبنی بر این که اطلاعات غلط یا تحریف‌شده ارائه شود،
- پنهان‌کاری غیر ضروری در قراردادهای، فراتر از سطح معمول رازداری یا ترتیبات قراردادی غیر معمول،
- مالکان بهره‌بردار اصلی داراییها یا واحدهای تجاری درگیر، روشن نیست،
- ارتباط با افراد درگیر در مسایل سیاسی، و
- رسانه‌های نامطلوب در مورد صاحبکار یا وابستگان وی.

International
Federation
of Accountants™

مبارزه با پولشویی: مبانی

بخش ششم: کسب‌وکارهای مسئله‌دار

کسب‌وکارهایی که در حال تجربه مشکلات مالی هستند، ممکن است قربانی جرم مالی شده یا همچنین هدف مجرمان قرار بگیرند. پیچیدگی این موقعیتها، ریسک این‌که حسابدار به‌طور غیرعمدی پولشویی را تسهیل کند، زیاد می‌کند. اهمیت دارد حسابدارانی که به کسب‌وکارهای مسئله‌دار خدمات ارائه می‌دهند، از آسیب‌پذیریهای مربوط آگاه باشند و آنها را از طریق یک رویکرد مبتنی بر ریسک، کاهش دهند.

رویکرد مبتنی بر ریسک چگونه است؟

- حسابداران حرفه‌ای باید موارد زیر را در نظر بگیرند:
- اگر درگیر پرداخت یا تقسیم پولی هستند که شرکت انجام می‌دهد، آنها به چه کسی پرداخت می‌شوند؟
- مالکان و مدیران کسب‌وکار چه کسانی هستند؟ آیا آنها مبالغی خارج از کسب‌وکار دریافت می‌کنند؟
- آیا فعالیتهای تجاری واحد تجاری در جایی انجام می‌شود که ریسک بالای پولشویی وجود دارد؟ یا آنها در معرض ریسک تقلب مالیاتی یا تقلب در تخفیف بر صورتحساب قرار دارند؟
- آیا کسب‌وکار، مالک بهره‌بردار آن یا محل انجام فعالیتهای تجاری، در حوزه‌های گزارشگری است که دارای ریسک بالای پولشویی هستند؟
- اگر شخص ثالثی در نظر دارد کسب‌وکار را خریداری کند، یا صاحبکار شما خریدار کسب‌وکار است، آیا هیچ منطق تجاری روشنی برای تملک پیشنهادی وجود دارد؟ شخص ثالث چه کسی است؟
- آیا حسابدار حرفه‌ای می‌تواند پس از انتصاب، استعفا بدهد؟
- مانند همیشه، حسابداران باید گامهای منطقی برای مستندسازی ارزیابی خود از ریسک بردارند.

چگونه عایدیهایی جرم می‌تواند در کسب‌وکارهای مسئله‌دار ایجاد شود؟

کسب‌وکارهای دارای مشکلات مالی، به دلیل فشارهای مالی که مالکان یا مدیریت با آن روبه‌رو هستند، نسبت به بهره‌برداری مجرمان آسیب‌پذیر هستند. مجرم می‌تواند مالک کسب‌وکار را قانع کند تا اجازه یک سرمایه‌گذاری در کسب‌وکار با استفاده از عایدیهایی جرم را بدهد. مجرم ممکن است در آینده مبالغی از کسب‌وکار دریافت کند، که به‌نظر می‌رسد درآمد قانونی باشد. انتقال سرمایه‌ها بین کسب‌وکار به این شکل می‌تواند رد عایدیهایی جرم را بپوشاند. به‌طور ویژه، مجرمان ممکن است در جستجوی خرید کسب‌وکاری باشند که عملیاتش را به‌طور نقدی انجام می‌دهد، تا از آن به‌عنوان حاملی برای تمیزکردن پول کثیف خود استفاده کنند. مالکیت کسب‌وکار حساس به وجه‌نقد، به‌طور معمول هدفی برای پولشویان است؛ زیرا فرصتی برای ترکیب مقادیر کلان وجه نقد در سامانه مالی فراهم می‌کند. جازدن عایدیهایی حاصل از مواد مخدر غیرقانونی یا دیگر جرایم به‌عنوان درآمد تجاری یک کسب‌وکار، یکی از روشهای دستیابی به چنین ترکیبی است.

کسب‌وکارهایی که در حال تجربه مشکلات مالی هستند، همچنین ممکن است قربانی کلاهبرداری توسط فعالان در کسب‌وکار شوند. این یعنی کسب‌وکار ممکن است شامل عایدیهایی جرم باشد. حسابداران حرفه‌ای باید مراقب باشند و به‌طور مناسب با موقعیت پیش‌آمده برخورد کنند.

نشانه‌های مهم هشدار

- تحقیقات جزایی یا اقدام بهبود مدنی در جریان است که مدیریت یا مالکان بهره‌بردار شرکت در آن درگیر هستند،
- کارمندی هستند که گزارشهای افشاجری درباره انجام تخلف ارائه کرده‌اند، و
- یک شخص ثالث پیشنهاد خیلی سخاوتمندانه‌ای برای خرید یک کسب‌وکار مسئله‌دار که فعالیت آن بر مبنای نقدی است، ارائه می‌کند.

چه زمانی انصراف بدهیم؟

- به این نتیجه می‌رسید که با صرف سرمایه‌ها یا داراییها، به یک مجرم کمک کرده‌اید که عایدیهایی جرم را از طریق واحد تجاری رد کند،
- یک فعالیت کلاهبردانه داخل شرکت کشف می‌کنید که مدیریت کنونی در ارتکاب این جرم همدست است،
- نگرانیهایی درباره هویت حقیقی یا سابقه شخص ثالث خریدار کسب‌وکار دارید، و
- در بعضی موارد، نظام قانونی مشخص می‌کند که حسابدار حرفه‌ای نمی‌تواند از انتصاب برای امور مربوط به ورشکستگی انصراف دهد. در این موارد، باید مراقبت شدیدی اعمال شود تا همه حفاظتهای قانونی مربوط در مقابل ارتکاب اقدام پولشویانه بعدی، انجام شود.

پرکردن گزارش فعالیت مشکوک

اگر مشکوک شدید که ممکن است عایدیهایی جرم در کسب‌وکار مسئله‌دار وارد شده باشد، شاید بخواهید شک خود را به واحد اطلاعات مالی محلی گزارش کنید. در بعضی از حوزه‌های گزارشگری، انجام این کار یک تعهد قانونی برعهده حسابداران حرفه‌ای است.

از کجا کمک بگیریم؟

برای رهنمود عمومی ضدپولشویی، رهنمود کارگروه اقدام مالی با عنوان «رهنمودی برای رویکرد مبتنی بر ریسک برای حرفه حسابداری»^{۱۴} را مطالعه کنید. برای موضوعهای مربوط به اصول اخلاقی، آیین بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران را مطالعه کنید. برای اطلاعات محلی تفصیلی، از جمله الزامهای انتظام‌بخشی کاربرپذیر، با سازمان حسابداری حرفه‌ای متبوع خود تماس بگیرید.

پانوشتها:

- 1- Money Laundering
- 2- United Nations Office on Drugs and Crime
- 3- Corporate Vehicle
- 4- Money Launderer
- 5- Placement
- 6- Layering
- 7- Integration
- 8- Client Due Diligence (CDD)
- 9- Politically Exposed Person (PEP)
- 10- Customer Due Diligence (CDD)
- 11- Prospective Shareholders
- 12- Suspicious Activity Report (SAR)

۱۳- اسامی تغییر داده شده است تا رازداری حفظ شود.

- 14- FATF: Guidance for a Risk-Based Approach for the Accountancy Profession

منبع:

. IFAC, Anti-Money Laundering Series: The Basics, IFAC, ICAEW, 2021

تقلب درون کسب‌وکار

آقای اسمیت (Smith) برای چندین سال یک شرکت را اداره کرده است. شرکت با مسئولیت محدود ایستگاه‌های سوخت‌گیری امگا (Omega Fuelling Stations Ltd) که مالک ایستگاه‌های سوخت و فروشگاه‌های تسهیلات حومه است. بیشتر فروشهای امگا بر مبنای نقدی هستند. در یک دوره زمانی، میزان فروش کاهش یافته و کسب‌وکار در معرض ورشکستگی است.

اسمیت یک حسابدار استخدام می‌کند که متخصص در خدمات بازایی کسب‌وکار است، تا درباره گزینه‌های امگا برای تجدید ساختار، مشاوره بدهد. حسابدار موقعیت مالی امگا را بازنگری می‌کند و در می‌یابد که ۵۰ هزار دلار وجه نقد از حسابهای امگا گم شده است. پس از بازرسیهای بعدی، یکی از کارکنان اعتراف می‌کند که این وجه نقد را برای پوشش بدهیهای شخصی خود در زمینه شرط‌بندی برخط، برداشته است.

اسمیت نمی‌خواهد آن کارمند را به پلیس معرفی کند؛ زیرا احتمال می‌دهد پول دزدیده‌شده قابل برگشت باشد. حسابدار بدون توجه به این موضوع، و با مشورت داخلی و با سازمان حرفه‌ای خود، یک گزارش فعالیت مشکوک پر کرده و کارمند دزد را معرفی می‌کند.

پیشنهاد تمام‌نقدی

در شرایط عادی، مرکز شهر مشهور متروپولیس (Metropolis) با گردشگرانی از سراسر جهان پر شده بود. تعداد زیادی از فروشگاه‌های کوچک سوغاتی در حاشیه خیابانها بودند، که تجارت قدرتمندی در زمینه زیورات، پیراهن، و دیگر جواهرت بدلی داشتند. یک صاحبکار قدیمی حسابدار حرفه‌ای، مالک یکی از این فروشگاه‌ها بود و کسب‌وکار موفق بنا کرده بود. سپس در مارس ۲۰۲۰، کووید ۱۹ (Covid-19) همه چیز را تغییر داد. گردشگران دیگر نیامدند، و کسب‌وکار صاحبکار تعطیل شد. ماه‌ها گذشت و امید به بهبودی سریع، تبدیل به زیانهای فزاینده شد؛ البته، همه فروشگاه‌های دیگر در مرکز متروپولیس با موفقیت مشابهی روبه‌رو بودند. حسابدار حرفه‌ای شاهد بود که موقعیت مالی صاحبکار وخیم‌تر می‌شود و به نظر می‌رسد که تعطیلی کسب‌وکار، تنها گزینه باشد.

روزی در پاییز ۲۰۲۰، صاحبکار مشغول صحبت با دوستی بود که او نیز مالک یکی از فروشگاه‌های سوغاتی بود. دوستش گفت که فروشگاهش رو فروخته و بازنشسته شده است. صاحبکار تعجب کرد که چقدر سریع این اتفاق افتاده است. دوستش چندروز پیش گفته بود که شخصی به فروشگاه آمده و پیشنهاد خرید با قیمت باورنکردنی، به‌صورت تمام نقدی و تسویه فوری داده است. دوستش نتوانسته این پیشنهاد را رد کند، پیشنهاد بیش از اندازه خوب بوده است. همانطور که انتظار می‌رفت، چندروز بعد شخصی به نمایندگی از یک شرکت نزد صاحبکار آمد و پیشنهاد نقدی مشابهی داد، که علاقه‌ای به راستی‌آزمایی نداشت.

صاحبکار برای مشاوره در زمینه فروش به حسابدار حرفه‌ای مراجعه کرد. حسابدار حرفه‌ای دریافت که شرکت پیشنهاددهنده مقیم یک حوزه گزارشگری برون مرزی است و شناسایی مالک بهره‌بردار آن مشکل است. با توجه به وجود نشانه‌های هشدار در ماجرای صاحبکار و نبودن اطلاعات درباره شرکت، حسابدار حرفه‌ای می‌گوید نمی‌تواند درگیر توصیه به فروش کسب‌وکار صاحبکار شود. حسابدار حرفه‌ای یک گزارش فعالیت مشکوک برای واحد اطلاعات مالی محلی پر می‌کند.